

Guía Docente				
Datos Identificativos				2023/24
Asignatura (*)	Psicoloxía clínica da saúde		Código	652438014
Titulación	Mestrado Universitario en Psicoloxía Aplicada			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	1º cuatrimestre	Primeiro	Obrigatoria	3
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Otero Otero, Patricia	Correo electrónico	patricia.otero.otero@udc.es	
Profesorado	Otero Otero, Patricia	Correo electrónico	patricia.otero.otero@udc.es	
Web				
Descrición xeral	A Psicoloxía Clínica da Saúde é a disciplina ou o campo de especialización da Psicoloxía que aplica os principios, as técnicas e os coñecementos científicos desenvolvidos por ésta para avaliar, diagnosticar, explicar, tratar, modificar e prevenir as anomalías ou os trastornos mentais ou calquer outro comportamento relevante para os procesos da saúde e enfermidade, nos distintos e variados contextos en que éstos poidan ter lugar. Nesta materia destácase o papel da conduta como determinante da saúde-enfermidade, enfatizando a promoción de estilos de vida sans e a prevención da enfermidade. Todo isto, dacuerdo coa visión holística e integradora actualmente mantida tanto sobre a saúde como sobre a enfermidade como un todo integrado biolóxico, psicolóxico e social.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título
A2	Saber identificar os factores persoais, psico-sociais e/ou educativos que poden pór en risco a saúde das persoas.
A4	Ser capaz de lograr un adecuado nivel de comprensión da demanda do destinatario en cada situación ou contexto de aplicación.
A6	Saber como especificar a demanda e os obxectivos do caso, e en función deles, recoller a información.
A7	Saber realizar un seguimento sobre un caso elixindo obxectivos pertinentes e realistas.
A12	Adquirir un coñecemento teórico básico sobre o estado da arte nas diferentes áreas implicadas na psicoloxía aplicada.
A13	Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico.
A18	Mostrar un compromiso ético e profesional con respecto ás responsabilidades cívicas, sociais e globais.
A19	Coñecer e axustarse ás obrigacións deontolóxicas da Psicoloxía Aplicada.
B1	Capacidade de análise e síntese.
B2	Capacidade de organización e planificación.
B3	Traballo en equipo.
B5	Habilidades nas relacións interpersoais.
B6	Razoamento crítico.
B7	Compromiso ético.
B8	Aprendizaxe autónoma.
B9	Iniciativa e espírito emprendedor.
B10	Motivación pola calidade.
B11	Resolución de problemas.
B12	Toma de decisións.
B13	Capacidade de aplicar os coñecementos á práctica.
B14	Habilidades interpersoais.
B18	Habilidade para traballar de forma autónoma.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral como escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C2	Dominar a expresión e a comprensión de forma oral e escrita dun idioma estranxeiro.

C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C4	Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.
C5	Entender a importancia da cultura emprendedora e coñecer os medios ao alcance das persoas emprendedoras.
C6	Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.
C7	Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias / Resultados do título		
Saber realizar un seguimento sobre un caso elixindo obxectivos pertinentes e realistas.	AI6 AI7	BI5 BI11 BI12 BI14	
Saber identificar os factores persoais, psico-sociais e/ou educativos que poden pór en risco a saúde das persoas.	AI2 AI4 AI7		
Coñecer e ser capaz de utilizar os diferentes modelos, teorías, métodos e técnicas de avaliación e intervención que son específicos dos distintos ámbitos da investigación en Psicoloxía Aplicada e desenvolver unha actitude crítica propia do espírito científico.	AI13 AI18		
Capacidade de análise e síntese.		BI1 BI2 BI3	
Razoamento crítico.		BI6 BI8 BI9 BI10	
Compromiso ético.	AI18 AI19	BI7	
Motivación pola calidade.		BI10 BI12 BI13 BI18	
Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben enfrontarse.			CM1 CM2 CM6 CM7
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			CM3 CM4 CM5
Asumir como profesional e cidadán a importancia da aprendizaxe ao longo da vida.	AI18 AI19		CM7
Mostrar un compromiso ético e profesional con respecto ás responsabilidades cívicas, sociais e globais.	AI12 AI13 AI18		

Coñecer e axustarse ás obrigacións deontolóxicas da Psicoloxía Aplicada.	AI19	BI6 BI7 BI10	
Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.	AI12 AI19	BI10	CM7 CM8

Contidos	
Temas	Subtemas
1. Delimitación conceptual.	a. Xurdimento e desenvolvemento da psicoloxía clínica da saúde. b. Definición e ámbito da psicoloxía clínica da saúde c. Relación da psicoloxía clínica da saúde con outras áreas e disciplinas.
2. Comportamento, saúde e enfermidade.	a. Evolución histórica dos conceptos de saúde e enfermidade. b. Estrés, conduta e enfermidade c. Padróns e pautas de comportamento relacionados coa saúde.
3. Áreas de aplicación e niveis de intervención.	a. Promoción da saúde e prevención da enfermidade b. Facilitación e potenciación do diagnóstico e tratamento c. Avaliación e tratamento de problemas específicos d. Análise e mellora do sistema e atención da asistencia sanitaria e. Niveis de intervención
4. Adherencia ao tratamento.	a. Concepto de cumprimento e adherencia terapéutica b. Variables que inciden na adherencia c. Avaliación da adherencia d. Mellora da adherencia ao tratamento
5. Deontoloxía.	a. Códigos deontolóxicos no campo da psicoloxía clínica da saúde. b. Principios éticos do código deontolóxico do COP c. Principios éticos do meta-código da EFPA d. Principios éticos do código da APA

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A2 A12 B7 C7 C8	16	25	41
Traballos tutelados	A4 A6 A7 B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B18 C1 C2 C3 C5 C6	2	10	12
Aprendizaxe servizo	A4 A6 A7 A18 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B18 C1 C2 C3 C5 C6	2	10	12
Proba obxectiva	A12 A13 A18 A19 C4	1	0	1
Atención personalizada		9	0	9

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición

Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de delimitar o concepto de psicoloxía clínica e da saúde, os principais ámbitos de aplicación e as estratexias de actuación desta disciplina.
Traballos tutelados	Os alumnos deberán realizar un traballo en grupo relacionado cos contidos da asignatura. O alumno poderá escoller entre a actividade aprendizaxe-servizo ou o traballo tutelado, é dicir esta actividade e a seguinte son excluíntes, de tal xeito que o alumnado só realizará unha delas. O número de horas adicado polo tanto a esta actividade será a suma do previsto para cada actividade
Aprendizaxe servizo	Os alumnos deberán realizar un traballo en grupo relacionado cos contidos da asignatura que proporcione un servizo á comunidade. O alumno poderá escoller entre a actividade aprendizaxe-servizo ou o traballo tutelado, é dicir estas actividades son excluíntes, de tal xeito que o alumnado só realizará unha delas. O número de horas adicado polo tanto a esta actividade será a suma do previsto para cada actividade
Proba obxectiva	Ao finalizar o curso realizarase unha proba obxectiva para avaliar os coñecementos sobre os contidos do programa.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados Aprendizaxe servizo	Estas actividades se plantexarán ao alumnado para ser realizadas en pequeno grupo. Polo tanto, requirirán do profesorado a implicación en actividades de titorización, coordinación e supervisión para fomentar a participación.

Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A4 A6 A7 B1 B2 B3 B5 B6 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B18 C1 C2 C3 C5 C6	Os alumnos podrán realizar un traballo en grupo relacionado cos contidos da asignatura. O alumno poderá escoller entre a actividade aprendizaxe-servizo ou o traballo tutelado; é dicir estas actividades son excluíntes, de tal xeito que o alumnado só realizará unha delas. A nota correspondente será a suma da asignada a cada actividade, é dicir un 40% da nota final.	20
Sesión maxistral	A2 A12 B7 C7 C8	Asistencia e participación en clases teóricas e prácticas	10
Proba obxectiva	A12 A13 A18 A19 C4	O alumnado realizará unha proba obxectiva sobre os contidos do programa.	50
Aprendizaxe servizo	A4 A6 A7 A18 B1 B2 B3 B5 B6 B7 B8 B9 B10 B11 B12 B13 B14 B18 C1 C2 C3 C5 C6	Os alumnos podrán realizar un traballo en grupo relacionado cos contidos da asignatura que proporcione un servizo á comunidade. O alumno poderá escoller entre a actividade aprendizaxe-servizo ou o traballo tutelado; é dicir estas actividades son excluíntes, de tal xeito que o alumnado só realizará unha delas. A nota correspondente será a suma da asignada a cada actividade, é dicir un 40% da nota final.	20

Observacións avaliación

En aplicación da "Norma que regula o réximen de dedicación ao estudo e a permanencia e a progresión dos estudantes de grao e máster universitario na UDC" (aprobada en Consello de Goberno de 4 de mayo de 2017), os estudantes aos que se recoñeza a condición de estudantes a tempo parcial e a correspondente dispensa académica, quedarán eximidos da obrigabilidade de asistencia a clase; no obstante, estes alumnos deberán entregar os correspondentes traballos antes da data establecida para a realización do exame da asignatura.   Para a Segunda Oportunidade o alumnado será avaliado da/s proba/s pendente/s ou non superadas, gardando a cualificación das partes superadas. A realización fraudulenta das probas ou actividades de avaliación, unha vez comprobada, implicará directamente a cualificación de suspenso na convocatoria en que se cometa: o/a estudante será cualificado con ?suspenso? (nota numérica 0) na convocatoria correspondente do curso académico, tanto se a comisión da falta se produce na primeira oportunidade como na segunda. Para isto, procederase a modificar a súa cualificación na acta de primeira oportunidade, se fose necesario.

Fontes de información

Bibliografía básica	Boll, T.J.; Bennett, S.; Perry, N. y Rozensky, R.H. (2002). Handbook of Clinical Health Psychology, Volume 1: Medical Disorders and Behavioral Applications. APA Buendía, J. (1999). Familia Y Psicología De La Salud. Pirámide. Failde, J.M. y Lameiras, M. (2000). La Psicología Clínica y de la Salud en el Siglo XXI. Posibilidades y retos. Ed. Dykinson. Fernández, C.; Amigo, I. y Pérez, M. (2003). Manual De Psicología de la salud. Pirámide. Friedman, S. H. (2011). The Oxford handbook of health psychology. Oxford University Press. Gutiérrez, R. (2003). Instrumentos de evaluación en Psicología de la salud. Alianza Editorial Ortigosa, J.M., Quiles, M.J. y Méndez, FX (2003). Manual de psicología de la salud, con niños, adolescentes y familia. Pirámide. Raczynski, J.M. y Leviton, L.C. (2004). Handbook of Clinical Health Psychology, Volume 2: Disorders of Behavior and Health. APA Simon, M.S. (1999). Manual De Psicología De La Salud. Fundamentos, Metodología Y Aplicaciones. Biblioteca Nueva. Vallejo, M.A. (2002). Psicología Clínica Y De La Salud. Avances 2001. Minerva ediciones, S.A. Vázquez, F., Blanco, V. y Otero, P. (2022). Guía de intervención del estrés. Síntesis. Vázquez, F., Otero, P. y Blanco, V. (2019). Guía de intervención de la depresión. Síntesis. Vázquez, F., Otero, P., Blanco, V. y Torres, A. (2015). Terapia de solución de problemas para la depresión: una breve guía práctica en grupo. Alianza Editorial. Vázquez, F., Otero, P., Torres, A. y Arrojo, M. (2016). Deja atrás la depresión y alcanza la felicidad. Pirámide.
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Débase facer un uso sostible dos recursos e a prevención de impactos negativos sobre o medio natural. Recoméndase o envío dos traballos telemáticamente ou a impresión a nbsp;doble nbsp;cara na entrega de traballos. Débase ter en conta a importancia dos principios éticos relacionados cos valores da sostenibilidade nos comportamentos persoais e profesionais. Segundo se recolle nas distintas normativas de aplicación para a docencia universitaria, deberase incorporar a perspectiva de xénero nesta materia (usarase linguaxe non sexista, utilizarase bibliografía de autores/as de ambos sexos, propiciarase a intervención en clase de alumnos e alumnas...). Traballarase para identificar e modificar prexuízos e actitudes sexistas e influirase na contorna para modificalos e fomentar valores de respecto e igualdade. En caso de detectar situacións de discriminación por razón de xénero, proporanse accións e medidas para corrixilas.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías